

**KREATÍV MOZGÁS – KREATÍV GYERMEK
MESTERPROGRAM**

Készítette: Makai Valéria

Mesterpedagógus aspiráns

2018

Mesterprogramomat Comenius "De rerum humanarum emendatione"

(A világ égető problémáinak megoldása) című művében megfogalmazott, akkor még víziójával kezdeném,

„...mindenkinek joga lesz arra, hogy élete végéig tanuljon, ismereteket gyűjtsön, művelődjék.”

- ez ma már nem vízió.

Bevezetés

A Nagyerdei Óvoda Debrecen egyik legjobban felszerelt és legjobb hírű óvodája. Mindig magas színvonalú nevelő munka folyt az intézményben, ami az óvodapedagógusokkal szemben is magas követelményeket támasztott, cserébe azonban biztosítottak a jó feltételek, (úgy mint: infrastruktúra, tárgyi- és eszköz-ellátottság, személyi feltételek). Lassan 30 éve dolgozom itt, 'gyakornokból' óvodapedagógussá, majd vezető-helyettessé lettem. Szívemen viselem az intézmény, a gyerekek és a kollégák helyzetét, aktívan részt veszek az óvodai mindennapokban. Az Alapprogrammal koherens Pedagógiai Programunkat magunk írtuk, saját adottságainkra, lehetőségeinkre építve. A Kerek Erdő Pedagógia program egyik hangsúlyos területe a mozgás, építünk annak bizonyítottan komplex személyiségfejlesztő hatására. Mesterprogramom fókuszába is a mozgás tevékenységkörét állítottam.

Helyzetelemzés

Óvodánk adottságai és felszereltsége kiválóak, a gyermekek mozgás-lehetősége szerteágazó: a csoportszobákon túl fedett terasz, tornaterem, külön udvar, továbbá kerékpár pálya, sportpálya és füves tornapálya, valamint rekortán futópálya áll rendelkezésünkre.

Óvodánkban elvárás az óvodapedagógussal szemben, hogy biztosítva legyen a sok mozgással járó játék, a mindennapos mozgás. Az egyetlen kötelező tevékenységi forma a mozgás, amelyet rendhagyó módon csoportbontásban szervezünk, továbbá cselekvésbe ágyazott tanulási tevékenységek keretében valósítunk meg.

Az utóbbi években megfigyeltük, hogy évről-évre nő a beszédhibás gyermekek száma, gyakrabban tapasztalható megkésett beszédfejlődés, mozgáskoordinációs gond, figyelemzavar, gyenge finom- motorikai képesség, amelyek hátterében általában a mozgáshiányos életvitel áll, továbbá hogy kimaradtak egyes mozgásformák kisgyermekkorban.

A családok megváltozott életmódja miatt a gyerekek nincsenek hozzászokva a rendszeres mozgáshoz, noha egészséges fejlődésük érdekében igényelnék azt. Óvodánkban törekszünk arra, hogy a gyermekek minél többet mozogjanak, beleértve a nagy-mozgásokat és a finom mozgásokat egyaránt. A szabad mozgás feltételeinek megteremtése mellett irányított mozgásos foglalkozásokat is tartunk, törekszünk a tornaterem és a sportpályák teljes kihasználtságára, a mozgás-igény kielégítése mellett a mozgás megszerettetésére, a mindennapos mozgás iránti igény megalapozására.

Óvodánk a legutóbbi felújítás során (2018-ban) egy nagyobb tornateremmel és egy nagyon jó minőségű rekortán futópályával is gazdagodott. A futópálya ötlete részben tőlem származik, e nevelési év szeptemberétől a tapasztalatok azt mutatják, hogy a gyerekek és az óvodapedagógusok egyaránt megkedvelték, kihasználtsága 100%-os.

Mesterprogramom megírásának közvetlen előzményei

A Mesterprogram célja alapvetően már meglévő, folyamatban lévő mozgásfejlesztési gyakorlatunk továbbfejlesztése, kiegészítése, egységes jó gyakorlattá formálása.

A megvalósulás közvetlen előzményei a következők:

- a 2018/19-es nevelési év szeptemberében megalakult az „Egészséges életmód, Mozgás/ Megmozgatlak” munkaközösség, amelynek kezdeményezője vagyok. A munkaközösség feladata a mozgás, mint komplex fejlesztő tevékenység mindennapos- a spontán és az irányított mozgásos tevékenységek- megvalósulásának vizsgálata, lehetőségeink és adottságaink még hatékonyabb kihasználását állítva a folyamat fókuszába.
- A 2018/19-es nevelési év októberében a nevelőtestület részére továbbképzést szerveztünk, melynek fókuszában a Mozgáskotta módszere állt. Több óvodapedagógus is jelezte a nevelőtestületből, hogy szívesen alkalmazná a Mozgáskotta módszert a mindennapokban. A szakmai továbbképzés célja az volt, hogy az érdeklődők személyes élményeket szerezzenek, interaktív módon ismerjék meg a Mozgáskotta módszert, mint segítő módszert.

A komplex rövidített továbbképzés elegendő alapot biztosít a gyakorlott pedagógusok számára a sajátosságaikhoz alkalmazkodó mozgáskotta módszer alkalmazására az irányított mozgásos tevékenységek szervezése során. Az elméleti részben áttekintettük a módszer előzményeit, kialakulását, legfontosabb elméleti és gyakorlati elemeit, valamint kapcsolódását az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjához. Az elméleti rész után a helyszínrre szállított mozgáskotta készlet alkalmazásával, egy a felnőttek számára összeállított gyakorlati foglalkozáson, személyes élményeket, benyomásokat szerezhettek az érdeklődők.

- A 2018/19-es nevelési év első felében intézményünk megvásárolta a Mozgáskotta „Start-készletét”, amely valamennyi síkban rendezett mozgáskotta gyakorlat megvalósítására alkalmas eszközkészlet.
- A 2018/19-es nevelési év második felében megkezdődik a Mozgáskotta módszer alkalmazása az irányított mozgásos tevékenységek szervezése során.
- A 2019/20-as nevelési év végén a „Mozgás” munkaközösség vezetőjével együtt felmérem a Mozgáskotta módszer alkalmazásával kapcsolatos tapasztalatokat és javaslatot teszek a segítő módszer további alkalmazását illetően (eszköztár bővítése, további képzések, további tevékenység-formák).
- A 2019/20 -as nevelési év elején (a feladatok és a lehetőségek függvényében) javaslatomra tervezünk egy mászófal kialakítását az óvodában. Ennek a szervezése az én feladatom, már a kivitelező céggel felvettem a kapcsolatot. A falmászás is egy kreatív eszköz arra, hogy a gyermekek harmonikus testi és szellemi fejlődése a gyermekek egyéni képességeinek és szükségleteinek a figyelembevételével megvalósuljon. A mászófalon való mozgás olyan sikerélményt tartogat a gyermekeknek, amely segíti a fejlődésüket. Viselkedészavarral küszködő gyermekekre is pozitív a mászás hatása, akiknek kicsi az önbizalmuk, félnek, kudarcra váróknak. Pozitív hatását klinikai tanulmányok igazolják.
- A 2019/20- as nevelési évben megkezdődik az ismerkedés, a tapasztalatszerzés a mászófal használatával kapcsolatban a foglalkozásokon és szabadidőben egyaránt.

- 2019/20-as nevelési év végén a „Mozgás” munkaközösség vezetőjével együtt felmérem a mászófal alkalmazásával kapcsolatos tapasztalatokat és javaslatot teszek a módszer további alkalmazását illetően (eszköztár bővítése, képzések, módszerek stb.).
- 2019-ben (a feladatok és a lehetőségek függvényében) jelentkezem az „Egészséges életmódra nevelés az óvodában mindennapos mozgással – továbbképzés óvodapedagógusok részére” című online továbbképzésre. Előzetes elvárásaim szerint ez a képzés korszerű, átfogó szemléletű ismereteket ad majd, amelyeket a későbbiekben fel tudok használni a gyakorlatban és a megszerzett ismereteket át tudom adni a Mozgás/Megmozgatlak munkaközösség tagjainak és a nevelőtestületben érdeklődő pedagógustársaimnak.
- 2019- ben szeretnénk kialakítani egy Mezítlábas utat az óvoda udvarán. Ennek előkészítésében aktívan részt veszek. A mezítlábas ösvény célja részben a láb-boltozat erősítése, továbbá a tevékenységben megvalósuló tanulás kiváló helyszíne is lesz. A Mezítlábas ösvény folyamatos karbantartását a „Mozgás/Megmozgatlak” munkaközösség szervezi meg.
- A 2020/21-es nevelési évtől kezdődően megvalósul a Mozgáskotta módszer, a mászófal és a mezítlábas ösvény rendszeres használata korosztálynak megfelelően a csoportokban.

A felsorolás bár törekszik a teljességre, de a mesterpedagógus pályázat beadásakor még nem áll minden információ a rendelkezésemre, így elképzelhető, hogy a mesterprogram megvalósulásának kezdő időpontjáig további, a mozgással kapcsolatos fejlesztések, előrelépések történnek intézményünkben – ezek azonban vélhetően a felsoroltaknál kisebb léptékűek lesznek.

KREATÍV MOZGÁS – KREATÍV GYERMEK MESTERPROGRAM

ÁLTALÁNOS TERV 2020. 01. 01- 2024.12.31.

Mesterprogramom fókuszában az óvodás gyermek mozgásfejlesztési lehetősége áll. A mozgás komplex fejlesztő hatásából kiindulva választottam a program (majd később a produktum) címéül a „kreatív mozgás – kreatív gyermek” mottót. Kreatív mozgás alatt azt értem, hogy a gyermekek egyéni szükségleteinek és képességeinek figyelembe vételével lehetőséget teremtünk a gyermek számára, hogy minél több mozgásformát, - lehetőséget megismerjen, támogatjuk mozgásos törekvéseit, de hagyjuk, hogy maga válassza meg, mely mozgásokat preferál. Elsődleges cél a mozgás, a mozgás megszerettetése, valamint a mozgásban megvalósuló tanulás lehetőségeinek megteremtése.

Célkitűzés

Mesterprogramom célja egy kreatív és egyben preventív mozgásfejlesztéssel kapcsolatos óvodai jó gyakorlat kialakítása, amely minden óvodás korosztály számára lehetőséget teremt a mozgás segítségével való fejlődésre.

- Személyes célként jelölöm meg az intézményi jó gyakorlat teljes kidolgozását „Kreatív mozgás-kreatív gyermek” címmel gyakorlati tapasztalataim/tapasztalataink alapján, és a jó gyakorlat intézményen belüli átadását. Ez tudatos szakmai fejlődésre épülő feltáró-elemző tevékenység után egy fejlesztő-újító tevékenységet jelent, amelynek eredményét-produktumát tudásmegosztó-segítő tevékenység keretében átadom közvetlen kollégáimnak, illetve más érdeklődőknek.
- Intézményi cél: az intézményi jó gyakorlat bevezetése és továbbadása más intézmények számára. A mozgás jelenlegi pedagógiai programunk egyik hangsúlyos eleme, az innováció célja, hogy az Alapprogrammal és a Pedagógiai programmal koherens, egységes intézményi jó gyakorlatot alakítsunk ki, amelyet elsőként alkalmazunk.

Indoklás

A változó életmód negatív hatással van a gyermekek fejlődésére, amivel az óvodai élet során nap mint nap találkozunk. A mozgásszegény, első sorban ülő életmód, az életkori sajátosságoknak nem megfelelő tevékenységek következtében növekszik a különböző fejlődési problémák és civilizációs ártalmak következménye, amelyek egy jelentős része megfelelő mozgás-ingerekkel, a mozgásigény rendszeres kielégítésével orvosolható, szerencsésebb esetekben kialakulásuk megelőzhető. A program célja, hogy a mozgás komplex fejlesztő hatása érvényesüljön minden területen.

Választott mesterprofil

Mesterprogramom célja egy új intézményi jó gyakorlat kialakítása, ezért **a fejlesztő- innovátor** profilt választom. Meglévő gyakorlatunkra és eredményeinkre alapozva, új tevékenységek, megközelítések és módszerek beépítésével kívánok intézményi szintű innovációt végrehajtani.

Tevékenységek

A tudatos szakmai fejlődés részben előfeltétele a program megvalósulásának, másrészt hozadéka is. Ahhoz, hogy képes legyek a Mesterprogram megvalósítására, elengedhetetlen a magas szintű szakmai tudás, a megvalósítás során pedig szakmai ismereteim, kompetenciáim tovább mélyülnek, fejlődnek majd.

A feltáró-elemző tevékenység megelőzte a program kidolgozását, felölelve a kihívás felismerésétől a program részletes kidolgozásáig terjedő folyamatot.

A helyzetelemzés és a megfelelő összefüggések felismerése, tudatosítása végigkíséri a Mesterprogramot.

A fejlesztő-újító tevékenység a leghangsúlyosabb, ez a fő profil.

Egy új intézményi jó gyakorlat és egy belső kiadvány a Mesterprogram produktuma: „Kreatív mozgás- kreatív gyermek”

A tudásmegosztó-segítő tevékenység először intézményi szinten valósul meg, a jó gyakorlat bevezetésekor, majd szélesebb körben is sor kerül rá, a jó gyakorlat továbbadásának folyamatában.

**A KREATÍV MOZGÁS- KREATÍV GYERMEK MESTERPROGRAM ÁLTALÁNOS
TERVE
2020. 01. 01- 2024.12.31**

RÉSZEI	IDŐSZAK	FELADATAI	TEVÉKENYSÉGEK
I. részterv	2020. 01. 01 – 2022. 08.31	- helyzetfelmérés - a tervezett intézményi jó gyakorlat alapjainak összeállítása - a program részletes kidolgozása	Feltáró- elemző Tudatos szakmai fejlődés Fejlesztő- újító
II. részterv	2022. 09. 01 2023.12.31.	- a kialakított program intézményi szintű bevezetése, kipróbálására - a tapasztalatok összegyűjtése és értékelése - az esetleges kiegészítések és korrekciók megtétele - egy belső kiadvány elkészítése („Kreatív mozgás- kreatív gyermek”) -jelentkezés a megújító minősítési eljárásra	Feltáró- elemző Tudatos szakmai fejlődés Fejlesztő- újító
III. részterv	2024. 01. 01 – 2024. 12. 31	- az intézményi jó gyakorlat hivatalossá tétele - szélesebb körben történő bemutatása - az adaptáció lehetőségeinek kidolgozása - megújító minősítési eljárás	Tudásmegosztó- segítő Tudatos szakmai fejlődés Fejlesztő- újító

Általános terv felosztása

Az általános terv a 2020. 01. 01-2024.12.31. közötti öt éves időszakot foglalja magába, amelyet három nagyobb időszakra tagoltam:

- Az I. részterv a 2020. 01. 01 - 2022. 08.31. közötti időszakot öleli fel. Ez a helyzetfelmérésen túl a tervezett intézményi jó gyakorlat alapjainak összeállítását, a program részletes kidolgozását foglalja magába. A jó gyakorlat jövőjét tekintve lényeges, hogy minden területen konszenzusra jusson a nevelőtestület, mindenki kicsit magáénak tudja érezni a programot.
- A II. részterv a 2022. 09. 01 - 2023.12.31. közötti időszakra vonatkozik, ekkor kerül sor a kialakított program intézményi szintű bevezetésére, kipróbálására, a tapasztalatok összegyűjtésére és értékelésére, az esetleges kiegészítések és korrekciók megtételére, valamint egy belső kiadvány („Kreatív mozgás- kreatív gyermek”) elkészítésére. Utóbbit tekinthetjük a jó gyakorlat elméleti és gyakorlati hátterét megalapozó segédanyagnak. Jelentkezés a megújító minősítési eljárásra.
- A III. részterv megvalósítása 2024. 01. 01 - 2024. 12. 31. között történik. Ez az intézményi jó gyakorlat hivatalossá tételét és annak szélesebb körben történő bemutatását, valamint az adaptáció lehetőségeinek kidolgozását foglalja magába. Megújító minősítési eljárás.

A Mesterprogram időkereteit tekintve mindenképpen fontos megjegyezni, hogy előre nem látható események befolyásolhatják azt, ezért bizonyos értelemben rugalmasan kell kezelni azokat. Lényeges továbbá, hogy bizonyos tevékenységek időben párhuzamosan is folyhatnak, van lehetőség a program belső időkereteinek korrekciójára.

Összegzés

„Kreatív mozgás – kreatív gyermek” címet viselő Mesterprogramom célja olyan intézményi jó gyakorlat kialakítása, melynek fókuszában a mozgás áll. Ez az intézmény célrendszerével teljes mértékben összeegyeztethető, továbbá jól illeszkedik intézményünk Pedagógiai programjához is, amelyben a mozgás kiemelt fontosságú tevékenységként értelmeződik.

A Mesterprogram a mozgás egészségnevelésben játszott szerepén túl erőteljesen épít annak komplex fejlesztő és közösségformáló hatására is. A megvalósítást segíti a már meglévő eszközpark és a nevelőtestület képzettsége. Az innovatív elemek kidolgozása és egységes rendszerbe foglalása, valamint a kialakított intézményi jó gyakorlat bevezetése képezi a Mesterprogram alapját.

A Mesterprogram megvalósítása a mesterpedagógus négydimenziós tevékenységmodell minden tevékenységét magában foglalja, de jellegéből fakadóan a **fejlesztő-újító** tevékenység dominál benne.

A Mesterprogram tervezett produktuma egy kiadvány és egy intézményi jó gyakorlat, „Kreatív mozgás- kreatív gyermek” címmel

Az ellenőrzés értékelés a folyamat több pontján is megjelenik, az intézményi szint mellett külsős értékelésre is van lehetőség. A Mesterprogram egyaránt épít a nevelőtestület kooperatív közreműködésére, valamint a szülők partnerségére.

A Mesterprogram egy az óvodai mindennapokban egyre gyakrabban megjelenő problémára – a mozgásszegény életmódra, valamint az ennek következtében kialakuló fejlődési zavarokra, problémákra kíván megoldási lehetőséget kínálni, célja továbbá az egészségmagatartás hosszabb távon való pozitív befolyásolása, az óvodás gyermekekre fókuszálva, a szülőket is bevonva a folyamatba.